

Magántisztviselők Lapja

Társadalmi és közgazdasági ujság.

A Magántisztviselők Orsz. Szövetségének, a Magántisztviselők Orsz. Nyugdíjgyejesületének és a Magántisztviselők Otthonának hivatalos lapja.
A magyar szaklapok gyűjteményes kiállításában arany éremmel kitüntetve a szaklapoknak 1907. évi kopenhágai nemzetközi kiállításán.

Laptulajdonos: Magántisztviselők Országos Szövetsége.

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án. Egyes szám ára 40 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII., Erzsébet-körút 49. szám, II. em.	Főszerkesztő: KREUTZER LIPÓT.	Előfizetési árak: egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona. Hirdetéseket fölvesz a kiadóhivatal és minden hirdetési iroda.
---	---	---

XVI. évfolyam.

Budapest, 1908. augusztus 20.

16. szám.

A vasárnapi munkaszünet.

(k. l.) Megirtuk a mult alkalmon, hogy mostanában két törvénytervezet került nyilvánosságra, amelyek a magánalkalmazottakat nagy mértékben érdeklik. Az egyik az ipartörvényjavaslat második része, melyet jövő számunkban fogunk ismertetni; a másik a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénytervezet, amelyet alább közlünk egész terjedelmében; csak a hivatalos megokolást hagyjuk el a közlésből.

A vasárnapi munkaszünet javaslata, állapítsuk azt meg mindjárt e kis kommentár elején, modern javaslat, amely a magántisztviselők és a kereskedelmi alkalmazottak osztályát kielégíti. A javaslat 1. §-a szerint vasárnapokon és Szent István napján, valamint karácsony első napján az ipari munkának szünetelnie kell. Ugyancsak az 1. §-ból kitűnik, hogy a javaslat a munkaszünet szempontjából az irodai alkalmazottak meg a bolti alkalmazottak munkáját egyaránt ipari munkának minősíti. A munkaszünet, amint a 3. § megállapítja, a munkaszüneti napon reggel hat órakor kezdődik és huszonnégy óráig tart. Ha rendeletben kivételt akar ezentul a törvény alól a miniszter megállapítani, az ilyen rendeletet (6. §) az országgyűlésnek be kell mutatnia. Budapesten sem az irodai, sem a bolti alkalmazottak munkaszüneti napon általánosságban nem foglalkoztathatók. Vidéki városokban a javaslat (11. §) az ipari és kereskedelmi árusítást reggel hat órától déli 12 óráig a munkaszüneti napokon is megengedi. (Budapesten a közfogyasztásra szolgáló élelmi cikkeket szabad reggel hat órától délelőtt tiz óráig árusítani.) A javaslat 10. §-a szerint a leltári munka elvégzésére felhasználható valamelyik munkaszüneti nap, de csak d. u. 1 óráig. Amennyiben pedig ipari vállalatokban és üzemekben rendeleti uton megengedik a munkát a munkaszüneti napon, az ilyen ipari munka

végzéséhez mulhatatlanul szükséges irodai munkát (16. §) a munkaszüneti napon nyolctól tizig szintén lehetségessé teszi (akár Budapesten is) a törvényjavaslat. Azonban az ilyen munkaszüneti napon teljesített munkáért, akár bolti, akár irodai munkáról van szó, kárpótlásról gondoskodik a tervezet, amennyiben legfölebb három órai illetén munkáért a következő hét valamely köznapján fél nap, három órán tul folytatott rendkívüli munkáért pedig két hétköznapon fél-fél nap vagy valamely egész nap jár ki (18. §) az alkalmazottnak. A rendes munkaszünetet pótló napokról a munkaadó rendes jegyzéket köteles vezetni (22. §), amely kimutatja, hogy az alkalmazott mely napon dolgozott és mely napon kapja meg a kárpótlást a kivételes munkáért. E jegyzéket az alkalmazónak az üzletben, az irodában ki kell függesztenie, mindenki számára láthatóvá, mindenki számára észrevehetővé kell tennie. A jegyzéknek ebbeli nyilvánossága szolgál majd kellő ellenőrzésül; ez a törvényhozónak intenciója, amikor számot vetve egyik-másik kívánsággal, nem valósította meg a változatlan vasárnapi munkaszünetet, hanem ha már rést kellett ütni a vasárnapi pihenő intézményén, a modern társadalmi politikához méltón, kárpótolni kívánta a munkában eltöltött félvasárnapokért a kereskedelem alkalmazottait. A vasárnapi munkával meg tudunk barátkozni, ha hétköznap kijár a kárpótlás az alkalmazottnak és ha elismerjük is, igaz örömmel, hogy a javaslat megalkotóját bölcs szándék vezette: mégis aggódunk, hogy az alkalmazók ezer módját keresik majd az üdvös törvény kijátszásának. Aggodalmunk a mostani állapotokban gyökerezik: a vidéki városokban a rendőrkapitányok sok helyen nem szereznek érvényt a vasárnapi munkaszünetnek a kereskedelmi hivatalokban. Mi lesz ezután? A bolt nyitva lesz — a vidéken — mindennap; vasárnapon déli tizenkettőig. Ezt majd tudomásul veszik a vidéki rendőrségek emberei.

Azonban, hogy mi történik a küszöbön belül, ezzel nem fognak sokat törődni. Az ellenőrzést magának a személyzetnek kell végeznie. Tudjuk azonban, hogy az alkalmazottnak milyen alárendelt a helyzete; tudjuk, hogy mennyire fél minden bátrabb lépéstől; sejtjük, hogy munkaszüneti jogainak nem mer majd érvényt szerezni. Az ellenőrzés dolgában tehát olyan intézkedéseket kell kívánnunk, amelyek a mindenképpen humánus és modern javaslatba, ha törvénynyé leszen, vért eresztenek, hogy a törvény piros, eleven életet élő alkotássá legyen. A magántisztviselő- és az alkalmazott-szervezetek szintén segítségére lesznek a törvényhozónak és ekképpen természetesen az alkalmazottnak is a törvény ellenőrzésének a területein. Amiről sokszor beszéltünk, újra fölvetjük az eszmét, nem volna-e jó a kereskedelmi felügyelők intézményének a megeremtése. Ők, ha kellő számban lennének és feloszthatnák maguk között az ország kereskedelmi üzemeit, úgy képzeljük, erős biztosítékot nyújtanának az üdvös törvény szigorú ellenőrzésére.

A javaslatot, amely a vasárnapi munkaszünetről gondoskodik, úgy köszöntjük, mint modern törvényalkotást és most rákészülünk a harcra, amelyet ennek az alkotásnak a védelmében a főnöki testületekkel kell majd folytatnunk.

*

Mert, úgy látszik, hogy harc lesz megint. A Fűszerkereskedők Egyesülete fujta meg a harci riadót és felszólította a többi főnöki szervezetet, hogy a vasárnapi munkaszünet javaslata ellen sorakozzanak. A Fűszerkereskedők Egyesületének a kárpótlás ellen van kifogása, melyet a javaslat a vasárnap munkában töltött óráiért kontemplál. Ugy látszik, hamar elfeledték, hogy a munkaszünet kérdésének illetően megoldása éppen a vidéki kereskedők kérésére történik, akik vasárnap délelőtt nyitva akarják tartani boltjaikat, hogy a városok környékéről, a falukról bejövők vasárnap délelőtt is kielégíthessék szükségleteiket. Most, hogy a törvénytervezet megalkotói eleget tesznek ennek a kívánságnak — holott az alkalmazottak érdekében kedvezőbb lenne a vasárnap mint általánosan kötelező munkaszüneti nap — a Fűszerkereskedők Testülete megint elégedetlen és az alkalmazottaktól sajnálja a heti pihenőt. Éppen most jelent meg *Reyer* Eduárd munkája — gazdasági, technikai és kulturtörténeti

tanulmányok — a főnöki szervezetek figyelmébe ajánljuk ezt az érdekes munkát. Elolvashatják benne, hogy az emberséges munkabeosztás, a heti pihenő, az évi rendszeres szabadság a valamirevaló emberélet sarkalatos feltételei. És megtalálják benne azt a nagy igazságot: nem arra született az ember, hogy mások részére mentől nagyobb járadékot szerezzen.

Akik a munkaszünet javaslata ellen kikelnek, még mindig bennélnék a manchesterizmusban, pedig Manchester elveinek a világból ki kell pusztulniok. Nagyon találók *Reyer* abbéli fejtegetései, amelyekben kimutatja, hová vezették Amerikát a „gazdasági szabadság“ elvei. Az amerikaiak — ugymond — a kincsek megtalálásában és elrablásában mesterek valának; azonban eltékoztatták utódaik örökségét néhány rabló kedvéért, akik kartellokban és trösztökben szervezkedtek, a nagy tömegek pedig ugyanakkor szörnyű gazdasági függésben élnek. Ennek a függésnek nemsokára vége lesz; Amerika föl fog szabadulni, mert azt a pár multimilliárdost, akik minden vagyont magukhoz kaparintani akarnak, a nép ki fogja kergetni az újvilágból.

Mi nem vagyunk még ott, ahol Amerika; de ha megengedjük, hogy a gazdasági szabadságra hivatkozzanak, mint hamis jelszóra mindazok, akik a modern társadalompolitikai reformok ellenségei, akkor az elnyomottak osztálya el fog szaporodni és a lelkében izzó gyűlölettel, elkeseredett harcra készen, fog más osztályokkal szembeszállani...

Reméljük, hogy a Fűszerkereskedők Egyesülete magára marad majd harci riadójával és hogy a többi főnöki szervezet nem fog az ő álláspontjukhoz csatlakozni. Magyarországon megvolt már a vasárnapi munkaszünet törvénye Szent István korában. Talán csak eljutunk most is oda, ahol már egyszer voltunk — körülbelül ezer esztendővel ezelőtt.

*

Itt közöljük szószerint a törvényjavaslat szövegét:

Törvényjavaslat

az ipari munkának vásár- és ünnepnap szüneteléséről. Előadói tervezet. — Kiadja: Kossuth Ferencz kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

1. §. Vasárnapokon és Szent István király napján, mint nemzeti ünnepen, úgyszintén karácsony első napján a magyar szent korona országainak területén az

Ő császári
és királyi fensége

József Főherceg
kamarai szállítója

LÓW SÁNDOR órás és ékszerész —
Budapest, VIII., József-körút 81.

Óráknál írásbeli jótállás.

ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA
INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

A magy. kir. államvasutak és a magy. kir. posta és távirtda szerződéses óraszállítója.

Dús raktár a legdivatosabb briliáns és arany ékszerekben, ezüst evőkészletekben, alkalmi ajándékokban, úgyszintén mindennemű zseb-, fali-, álló- és utazó órákban.

TELEFON 62—68.

ipari munkának az e törvényben meghatározott módon és mérvben szünetelnie kell.

A kötelező vasár- és ünnepnap munkaszünet szempontjából ipari munkának kell tekinteni minden olyan fizikai és szellemi munkát, amelyet árúk, nyers termények vagy félgyártmányok előállításánál, feldolgozásánál, kereskedelmi forgalomba bocsátásánál és árusításánál vagy ezekkel kapcsolatosan vagy ezek céljaira vagy bármilyen kereskedelmi üzlet, ügynöki vagy közvetítői tevékenység körében nyilvánosan vagy idegen munkaerő igénybe vételével iparszerűleg végeznek.

E törvényben említett ünnepnapok alatt a Gergely-naptár szerinti ünnepnapokat kell érteni.

2. §. Nem esik az 1. § rendelkezései alá az oly ipari munka, a melyet az iparos műhelyén, üzletén vagy irodáján kívül lakásán, nem nyilvánosan és mások munkaejének igénybe vétele nélkül végez.

Nem esik e törvény rendelkezései alá a mezőgazdasági termelés, a kert- és szőlőművelés, ide értve a szüretelési munkát is, a selyemtenyésztés és méhészet, valamint a háziipar, ez utóbbi azonban csak akkor, ha azt idegen munkaerő igénybe vétele nélkül folytatják. Ellenben az erdei termelés, valamint a mezőgazdasági és erdei termeléssel, a kert- és szőlőműveléssel, a selyemtenyésztéssel és méhészettel kapcsolatos mellékiparágak e törvény rendelkezései alá esnek.

3. §. A munkaszünet, a mennyiben e törvény mást nem rendel, legkésőbb a munkaszüneti napon reggel hat órakor kezdődik és megkezdésétől számítandó huszonnégy óráig, de legalább is a munkaszüneti napot követő nap reggel hat óráig tart.

4. §. A kereskedelemügyi miniszter felhatalmaztatik, hogy a munkaszünet szabályai alól rendeleti úton kivételeket állapíthasson meg oly ipari munkákra nézve:

- a) melyek természetüknél fogva meg nem szakíthatók vagy nem halaszthatók;
- b) melyek közforgalmi, közbiztonsági, közegészségi vagy hadászati érdekből állandóan végzendők;
- c) melyeknek végzését a közönség érdekei feltétlenül megkövetelik;
- d) melyek az üzem természete szerint az évnek csak bizonyos szakában végezhetők, vagy a melyeknek halaszthatatlan végzését a feldolgozásra kerülő nyersanyag gyors elromlásának veszélye szükségessé teszi; vagy
- e) melyek kizárólag vagy legalább is túlnyomó mértékben szél- vagy egyenetlen vízi hajtóerővel dolgozó üzemekben az üzem természete szerint nem szünetelhetők.

A kereskedelemügyi miniszter ily rendelet kibocsátásánál a belügyminiszterrel, az erdei termelésre, úgyszintén azokra a mellékiparágakra vonatkozólag, melyek a mezőgazdasági és erdei termeléssel, a kert- és szőlőműveléssel, a selyemtenyésztéssel és méhészettel kapcsolatosan iparszerűleg üzetnek (2. §), a belügyi és

földművelésügyi miniszterekkel, a Horvát-Szlavonországra vonatkozó rendelkezéseket illetőleg pedig a horvát-szlavon-dalmátországi bánnal egyetértőleg jár el.

5. §. A bányákra, kohókra, sóművekre, a bányatermékeket feldolgozó és a bánya-, illetve kohóüzemhez tartozó egyéb művekre, az állami pénzverdére, valamint az állami egyedárúságokra és az azokkal összekötött vállalatokra nézve a 4. § alapján és az e törvényben meghatározott feltételek mellett a munkaszüneti szabályok alól a magyar szent korona országainak egész területére nézve a pénzügyminiszter állapíthat meg kivételeket.

Ugyanez iránt a gyógyszerárakra és gyógyintézetekre nézve a belügyminiszter, a bírósági fogházakban, javító- és országos letartóztató intézetekben végezhető ipari munka tekintetében az igazságügyminiszter, Horvát-Szlavonországon pedig a horvát-szlavon-dalmátországi bán intézkedik.

6. §. A munkaszüneti napokon végezhető ipari munkáknak a 4. és 5. §§ alapján való rendeleti szabályozásánál a végezhető munkát pontosan meg kell határozni, az azonos természetű üzemekre és munkákra nézve a szabályoknak egységeseknek kell lenniök, s a végezhető munkák általában vagy részleteikben a munkaszüneti napoknak bizonyos óráira is szoríthatók.

A rendeletben oly üzemekre nézve, a melyeknél a munkaerő az üzem folytonossága következtében nagyobb kihasználásnak van kitéve, a munkaszüneti napokon végzett munkáknál tizenhat évnél fiatalabb egyéneknek vagy az életkorra való tekintet nélkül általában a nőalkalmazottaknak foglalkoztatása meghatározott időre korlátozható vagy egészen el is tiltható, s abban egyúttal intézkedni kell azoknak a munkaszüneteknek meghatározása iránt, melyek a munkaszüneti napokon foglalkoztatott alkalmazottaknak e törvény 18. és 19. §§-ai szerint nyújtandók.

E rendeleteket és azoknak minden módosítását az országgyűlésnek be kell mutatni.

7. §. A törvényhatóságok első tisztviselője, illetve a bányavállalatokra nézve az elsőfokú bányahatóság a munkaszünet alól esetről-esetre kivételt állapíthat meg oly munkára nézve, a mely

- a) erőhatalom, elemi csapás vagy forgalmi akadály elhárítására, ezek következményeinek megszüntetésére vagy enyhítésre avagy közbiztonsági, közegészségi vagy hadászati érdekből szükséges; vagy
- b) kivételes ünnepi alkalmakkor a nyilvános díszítéssel és a közlélméssel jár.

8. §. A törvényhatóság első tisztviselője, illetve a bányavállalatokra nézve az elsőfokú bányahatóság a 7. § a-b) pontjai alatt felsorolt valamely munkának munkaszüneti napon való végzésére csak abban az esetben adhat engedélyt, ha az előrelátható és kiegészítő munkaerők alkalmazásával vagy más módon mellőzhető nem volt, vagy ha az illető munka elvégzését közérdekből vagy lényeges magánérdek miatt

Cigarettaók figyelmébe!

A legjobb szivarkahüvelyek.

„Magyar verseny“ (jobb, mint a drágább idegen gyártmányok) 1000 db kor. 1-80, parafaszopókával kor. 2-50.
 „Balaton“ (nikotin felszívóval) kor. 2-50; „Magyar Vergé Antinikotin“ (különlegesség) kor. 3-; „Adria“
 I. rendű parafaszopókás 3- korona; minden 1000 darab után egy töltőgép ingyen mellékelve. Egy 5 kilós postacsomagot (7000 darab) teljesen bérmentve szállítok; kívánatra tetszés szerinti dohánykülönlegességeket beszerzek; szállítás utánvétel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében történik.

RICHTER LIPÓT Budapest, IX., Üllői-út 83. Kizárólag magyar gyártmányú szivarkahüvelyeknek nagybani terjesztője.

a munkaszüneti napot követő napra elhalasztani nem lehet.

Az engedély legfeljebb két egymásután következő vasárnapra s illetve, ha Szent István napja vagy karácsony első napja közbeesik, ezek beszámításával legfeljebb három munkaszüneti napra adható meg, a kereskedelemügyi miniszter azonban, illetve a bányavállalatokra nézve a pénzügyminiszter az engedélyt szükség esetén határozott időre meghosszabbíthatja.

Az engedélyben a végezhető munka neme pontosan meghatározandó, annak végzése a munkaszüneti napnak bizonyos óráira is szorítható, s az engedélyezett munkánál tizenhat évnél fiatalabb egyéneknek vagy az életkorra való tekintet nélkül általában a nőalkalmazottaknak foglalkoztatása meghatározott időre korlátozható vagy egészen el is tiltható.

9. §. A törvényhatóságok első tisztviselői, illetve a bányavállalatokra nézve az elsőfokú bányahatóságok jegyzékét kötelesek vezetni, melyben a 7. § alapján megadott minden engedély a munka nemének, az engedélyezés okának, az engedély tartamának és a 8. § harmadik bekezdése értelmében tett rendelkezéseknek pontos megjelölésével, úgyszintén mindazok az esetek, melyekben az engedély megtagadtatott, a határozat okainak feltüntetése mellett bevezetendő. E jegyzék másolata minden évről legkésőbb a következő év márczius havának végéig a kereskedelemügyi miniszterhez, illetve a bányavállalatok tekintetében a pénzügyminiszterhez felterjesztendő.

A törvényhatóságok első tisztviselői, illetve a bányavállalatokra nézve az elsőfokú bányahatóságok a 7. § alapján az ipari munkának munkaszüneti napokon való engedélyezése fölött jogorvoslat kizárásával határoznak. Az engedélyek megadásánál, úgyszintén az e szakasz első bekezdésében említett jegyzék vezetésénél követendő eljárást a bányavállalatok tekintetében a magyar szent korona országainak egész területére nézve a pénzügyminiszter, más vállalatok tekintetében a kereskedelemügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg, illetve Horvát-Szlavonországok területén a horvát-szlavon-dalmátországi bán rendeleti úton szabályozhatja.

10. §. Munkaszüneti napokon engedély nélkül végezhető:

a) a műhelyeknek és ipartelepeknek, azok mindenemű berendezési tárgyának és tartozékainak felügyelete, úgyszintén a műhelyekben, üzleti helyiségekben és ipartelepeken a közbiztonsági, tűzrendészeti és közegészségügyi szolgálat;

b) a saját vagy más üzem rendes fentartásához szükséges tisztogatási, javítási és jókarban tartási munka, a mennyiben azt az üzem megszakitása vagy az alkalmazottak életének, testi épségének és egészségének veszélyeztetése nélkül hétköznapi módon végezni nem lehet;

c) a feldolgozandó nyers anyagoknak s az előállított áruknak megromlásától való megóvása érdekében szükséges és el nem halasztható munka;

d) az évi leltár és zárószámadások elkészítésével járó munka, azonban legfeljebb egy munkaszüneti napon és legfeljebb délutáni egy óráig.

11. §. Az ipari és kereskedelmi árusítás munkaszüneti napokon, Budapest székesfőváros kivételével, reggel hat órától déli tizenkét óráig végezhető. Budapest székesfőváros területén csak a közfogyasztásra szolgáló élelmicikkek s ezek is csak reggel hat órától

délelőtt tíz óráig árusíthatók. Ez a rendelkezés a nem állandó üzleti helyiségből végzett árusításra is kiterjed.

Dohányt, dohánygyártmányokat és a dohányzáshoz szükséges cikkeket nem kizárólagos és korlátolt dohányárúsók munkaszüneti napokon csak a főüzletük nyitva tartására megszabott idő alatt árusíthatnak.

Kizárólagos dohányárúsók munkaszüneti napokon délután három óráig tarthatók nyitva, kivéve az ország-határtól tíz kilométer távolságon belül fekvő községekben fennálló kizárólagos dohányárúsókat, melyek munkaszüneti napokon délután öt óráig tarthatók nyitva, továbbá a fürdő-, üdülő- és kiránduló helyeken és a vasuti pályaudvarokon fennálló kizárólagos dohányárúsókat, melyek munkaszüneti napokon is az egész napon át nyitva tarthatók.

Azok az italmérések, a melyekben az engedély szerint kizárólag égetett szeszes italokat szabad kimérni, munkaszüneti napokon reggel hat órától délelőtt tíz óráig tarthatók nyitva. A mennyiben az italmérőnek bor, sör vagy más ital kimérésére is van engedélye, üzletét munkaszüneti napokon az említett időn kívül nyitva tarthatja ugyan, de a megállapított időn kívül égetett szeszes italokat üzletében kimérni vagy árusítani nem szabad.

Az e szakaszban foglalt rendelkezések szempontjából az árusítás alatt a házhoz szállítás is értendő.

12. §. Ha Mindszent ünnepe vasárnapra esik, virágokat, koszorúkat, gyertyákat, mécseseket és sirok díszítésére szolgáló egyéb tárgyakat egész vasárnap szabad árusítani és házhoz szállítani.

A karácsony ünnepét megelőző vasárnapon a nyílt árusítással foglalkozó üzletek egész napon át nyitva tarthatók.

13. §. Búcsúkon, amennyiben azok munkaszüneti napokra esnek, a búcsúcikkek: mint imakönyvek, olvasók, viaszgyertyák, továbbá mézeskalácsos készítmények, gyermekjátéktárgyak, szesz nélkül való frissítő italok a búcsú helyén az egész munkaszüneti napon árusíthatók.

14. §. Állatvásárok alkalmával a vásári adásvéveshez szükséges azok az iparcikkek, a melyeknek árusítása a köznapokon tartott állatvásárokon meg van engedve, a vasártéren a vásár egész tartama alatt árusíthatók, s a jelzett helyen és időben a vásári adásvéves céljára szolgáló ipari munkák is végezhetők.

Országos kirakóvásáron, ha ez csak munkaszüneti napra esik, az ipari és kereskedelmi árusítás, Budapest székesfőváros kivételével, a vásártartó községben a vásár egész tartama alatt végezhető. Ha az országos kirakóvásár két vagy több napon át tart és e napok közül egy vagy több munkaszüneti nap, úgyszintén ha az országos kirakóvásárt közvetlenül munkaszüneti nap előzi meg vagy követi: e törvénynek 1—12. §-ai a munkaszüneti napra azzal a kiegészítéssel alkalmazandók, hogy a munkaszüneti napon déli tizenkét óráig, Budapesten délelőtt tíz óráig és délután négy óra után a sátorverés és más, zajjal járó nyilvános munka kivételével, a vásárral kapcsolatos minden munka, nevezetesen a vásári előkészületek, az árúcikkek kiszedése, osztályozása, tisztítása, javítása, kirakása, továbbá az áruknak a vevő által kívánt átalakítása és szállítása végezhető.

Szent István király napján és karácsony első napján sem országos, sem hetivásár nem tartható. Munkaszüneti napokra országos és heti rendes, illetve pötvásárokat engedélyezni vagy áthelyezni nem lehet.

Napi piaczkon Szent István király napján, úgyszintén husvét, pünkösöd és karácsony első napján egyáltalán nem, más munkaszüneti napon pedig csak élelmi czikkeket és legfeljebb délelőtt tíz óráig szabad árúsítani, kivéve a karácsony ünnepét megelőző vasárnapot, melyen a piaci árúsítás az egész napon át végezhető (12. §.)

15. § A kereskedelemügyi miniszter rendeleti úton megengedheti, hogy az országhatártól tíz kilométer távolságon belül fekvő községekben az ipari munkát általában vagy csak bizonyos iparágaknál, munkaszüneti napokon ugyanazon időben végezhessek, amely időben az ipari munka a szomszédos állam határos területére nézve érvényben lévő rendelkezések szerint munkaszüneti napokon végezhető.

16. § Azokban az ipari vállalatokban és üzemekben, melyekben az ipari munkának munkaszüneti napokon való végzése a 4 és 5. § alapján kiadott rendeletekben megengedett, a megengedett ipari munka végzéséhez mulhatatlanul szükséges és rendeleti úton ilyenek nyilvánított irodai munka kizárólag az ipari munka telephelyén munkaszüneti napokon délelőtt nyolcz órától tíz óráig végezhető.

17. § Az árúsításra berendezett üzleti helyiségek a törvényszerű munkaszünet tartama alatt zárva tartandók.

Ha ugyanabban az üzleti helyiségben több üzletág egyesítve gyakoroltatik, ez esetben valamennyi üzletágra a munkaszünet szempontjából szigorúbb rendelkezések alkalmazandók.

18. § Az ipari és kereskedelmi üzletekben munkaszüneti napon három órán vagy ennél rövidebb időn át foglalkoztatott alkalmazottnak munkaadója a következő hét valamely munkanapján egy teljes délelőttöt vagy egy teljes délutánt, a három órán túl foglalkoztatott alkalmazottnak pedig a következő hét valamely egész munkanapját vagy a hétnek két munkanapján egy-egy teljes délelőttöt vagy egy-egy teljes délutánt köteles pihenőidőül engedélyezni.

Minden más üzemnél a munkaadó a munkaszüneti napon foglalkoztatott alkalmazottnak minden második munkaszüneti napon teljes szünetet köteles adni, s ha az alkalmazott három óránál többet dolgozik, a minden második munkaszüneti napon nyújtandó teljes szüneten kívül még a következő hét valamely munkanapján egy teljes délelőttöt vagy egy teljes délutánt köteles pihenőidőül engedélyezni.

Az e szakasz szerint nyújtandó teljes délelőtti pihenőidőt déli tizenkét óráig, a délutáni pihenőidőt pedig déli tizenkét órától kezdve kell adni.

19. § Ha az üzem természete az alkalmazottnak a 18. § második bekezdése szerint felváltva minden második munkaszüneti napon való szünetelését meg nem engedi, ebben az esetben a munkaadó az alkalmazottnak, amennyiben az munkaszüneti napon három órát meg nem haladó időig dolgozik, a munkaszüneti napot követő hét valamely köznapján egy teljes délelőttöt vagy egy teljes délutánt, ha pedig az alkalmazott három óránál többet dolgozik, egy egész munkaszüneti napot, vagy két köznapon egy-egy teljes délelőttöt vagy egy-egy teljes délutánt köteles pihenőidőül engedni, mely pihenők a 18. § utolsó bekezdésében foglalt rendelkezések szerint állapítandók meg.

20. § A 8. § alapján munkaszüneti napokon végzett rendkívüli munkáért az alkalmazott a munkaszünetnek a 18. és 19. §-okban megállapított pótlására

nem támaszthat igényt, ennek ellenében azonban a munkaadó a munkaszüneti napon végzett munkáért a munkában töltött időre való tekintet nélkül a rendes napi fizetést vagy bért tartozik az alkalmazottnak az illető munkaszüneti napra kifizetni.

A mennyiben az alkalmazott nem napi fizetést, illetve bért, hanem időszakonként megállapított (heti, havi) bért kap, az első bekezdés alkalmazásában a munkabér kiszámítására az időszakonként megállapított fizetésnek, illetve bérnek egy napra eső összege szolgál alapul.

21. §. Az alkalmazott a 18—20. §-okból folyó jogairól le nem mondhat.

A munkaadó és az alkalmazott között létrejött oly megállapodás, mely a 18—20. §-okban az alkalmazott javára biztosított előnyöket csökkenti, hatálytalan.

22. §. Azok a munkaadók, kik munkaszüneti napon foglalkoztatott alkalmazottaiknak a 18. és 19. §§ szerint munkaszüneti pótlást kötelesek adni, kötelesek rendes jegyzéket vezetni, melyben minden munkaszüneti napra külön-külön feltüntetendők az illető munkaszüneti napon foglalkoztatott alkalmazottak neve, a munka helye, minősége (közelebbi pontos megjelölése) és tartama, valamint az is, hogy az illető munkások mely napokon és mely időben kapják meg a 18 és 19. §§-okban előírt pihenőt.

E jegyzékbe az adatok minden egyes munkaszüneti napra legkésőbb az illető napot megelőző napon bevezetendők, a jegyzék az iparhatóságnak és az iparfelügyelőnek, illetve a bányavállalatok részéről a bányahatóságnak kívánatra bármikor előmutatandó s az utolsó bejegyzés keltétől számítva hat hónapig megőrzendő.

E jegyzék az üzletekben, műhelyekben, irodákban és egyéb munkahelyiségekben, hol az illető alkalmazottak foglalkoztatva vannak, magyar nyelven, Horvát-Szlavonországok területén horvát nyelven s a mennyiben azt az alkalmazottak többsége nem érténé, ezek nyelvén is szembeötlő és hozzáférhető helyen állandóan kifüggesztve tartandó.

23. §. Kihágást követ el és hatvan koronáig, visszaesés esetében, ha a büntetés kiállása óta két év még nem telt el, száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) a ki munkaszüneti napokon az e törvény, az annak alapján kiadott rendelet vagy engedély által meg nem engedett munkát, vagy bár megengedett munkát, de nem a törvény, rendelet vagy engedély által meghatározott időben vagy módon végez;

b) a ki az árúsításra berendezett üzleti helyiséget a munkaszünet tartama alatt zárva nem tartja (17. §);

c) az a munkaadó, a ki munkaszüneti napon foglalkoztatott alkalmazottjától a törvény értelmében (20. §) a munkaszüneti napra járó munkabért megtagadja vagy a munkaszüneti jegyzék vezetésére, előmutatására, megőrzésére és kifüggesztésére vonatkozó köteletségének (21. §) nem tesz eleget.

24. Kihágást követ el és száz koronáig, visszaesés esetében, ha a büntetés kiállításától számítva két év még nem telt el, négyszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó:

a) a ki munkaszüneti napon a meg nem engedett munkát, vagy a megengedett munkát meg nem engedett időben vagy módon, alkalmazott igénybevételével végzi, illetve végezteti;

b) a ki munkaszüneti napon foglalkoztatott alkalmazottjától a törvényben meghatározott munkaszünet-

pótlást (18. és 19. §§) megtagadja vagy nem a törvénynek megfelelően adja meg.

Ha az *a)* pont esetében a munkaadó tiznél több munkást alkalmaz, minden egyes munkás alkalmazása külön kihágásként állapítandó meg. Az egy munkaszüneti napon elkövetett ily kihágásokra kiszabandó pénzbüntetések összege azonban együttvéve tizezer koronát meg nem haladhat.

25. § Az e törvény 23 §-ának *a)* és *b)* pontjaiban, valamint a 24. § *a)* pontjában megállapított kihágások eseteiben, a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások esetében követendő eljárási szabályok szerint:

a) elsőfokon kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, illetőleg a szolgabíró; rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőrkapitány, illetőleg helyettese, ezek akadályoztatása esetén a tanács által e részben megbízott tisztviselő, a székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatósága területén az illetékes kerületi kapitányság vezetője, ennek akadályoztatása esetén a belügyminiszter által megbízott rendőrségi tisztviselő;

b) másodfokon kis- és nagyközségekben, valamint rendezett tanácsú városokban az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács, a székesfővárosi m. kir. államrendőrség hatósága területén a főkapitány vagy helyettese;

c) harmadfokon a m. kir. belügyminiszter jár el.

A 23. § *c)* pontjában, valamint a 24. § *b)* pontjában megállapított kihágások eseteiben, amennyiben bányavállalatokról van szó, az illetékes bányahatóságok járnak el, minden más esetben az iparhatóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben követendő eljárási szabályok szerint:

1. elsőfokon kis- és nagyközségekben, Rákospalotát is ide értve, a főszolgabíró, illetőleg a szolgabíró, rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban, Ujpestet is az előbbiekhöz értve, a rendőrkapitány, illetőleg helyettese, ezek akadályoztatása esetén a tanács által e részben megbízott tisztviselő, Budapest székesfőváros területén a kerületi előjáróság;

2. másodfokon kis- és nagyközségekben, valamint rendezett tanácsú városokban, Rákospalotát és Ujpestet is ideértve, az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban és Budapest székesfővárosban a tanács;

3. harmadfokon a m. kir. kereskedelemügyi miniszter jár el.

Horvát-Szlavonországokban az eljárás az ott érvényben levő határozmányok szerint illetékes hatóságok hatáskörébe tartozik.

26. §. Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t.-c. hatályon kívül helyeztetik.

Az 1879. évi XL t.-c. 52. §-a és ezzel kapcsolatban az 1868. évi LIII. t.-c. 19. §-nak második bekezdése továbbra is érvényben marad. Ha a cselekmény úgy ennek a törvénynek 23. vagy 24. §-a, mint az 1879. évi XL. t.-c. 52. §-a szerint büntetendő, a cselekményre a jelen törvényt kell alkalmazni és az eljárás ebben az esetben is az e törvény 25. §-ában megjelölt rendőrhatalóságok hatáskörébe tartozik.

27. §. E törvény kihirdetésének napjától számított három hó elteltével lép életbe és azt az 5. § első bekezdésében említett vállalatok tekintetében a magyar szent korona országainak egész területén a pénzügyminiszter, az 5. § második bekezdésében említett intézetek tekintetében a belügyminiszter, illetve az igazság-

ügyminiszter, más rendelkezések tekintetében a kereskedelemügyi miniszter, a ki a belügyi és földművelésügyi miniszterekkel egyetértőleg jár el, Horvát-Szlavonországokban pedig a horvát-szlavon-dalmátországi bán hajtja végre.

Magántisztviselők üdülőtelepe.

A Magántisztviselők Országos Szövetségének üdülőtelepe javára eddig befolyt . . . . . 7543 08 K

Ujabb adomány:

Ernszt József Budapest . . . . . 5 — K

Lapzártáig befolyt tehát . . . . . 7548 08 K

Értesítjük olvasóinkat és kartársainkat, hogy a **Magántisztviselők Országos Szövetségének irodája, állásközvetítő osztálya, valamint lapunk szerkesztősége és kiadóhivatala f. évi augusztus hó 1-én**

VII. ker., Erzsébet-körut 49. sz., II. emelet

(„Magántisztviselők Otthona“, Royal szálló szárnyépülete) költözött. Minden levél vagy értesítés **tehát ide küldendő.**

A Magántisztviselők Orsz. Szövetségének
ELNÖKSÉGE.

Hírek.

Házasság. Spitz Gyula kartársunk, a Nay és Rónacég cégvezetője, f. hó 9-én házasságot kötött Steiner Teréz úrhölgygel Aranyos-Maróton.

A Kereskedelmi Akadémiai Sport-Egylet minden szerdán tekeestélyt tart a millenáris pálya Asbóth-féle vendéglőjében.

A karácsony előtt való vasárnap munkaszünetét a kereskedelemügyi miniszter legutóbb megjelent rendeletével felfüggesztette, amennyiben akkor a főváros területén egész napon át megengedi az ipari és kereskedelmi elárusítást. Nem tudjuk, mi ennek a külön rendeletnek a célja, különösen már most, augusztusban, amikor a miniszter ugyanis törvényjavaslatot készített a munkaszünet végleges szabályozásáról, amelyet — félhivatalos lapok sugalmazott közlése szerint — még az ősszel tárgyalni fog a parlament. Ez a törvényjavaslat — igaz — a karácsonyheti vasárnapon megengedi az üzletek nyitvatartását, de egyúttal munkaszünetes nappá avatja karácsony első napját. Ha tehát a javaslatból az ősszel törvény lesz, felesleges a rendelet. Csakhogy ugylátszik ez a pleonazmus egyebet takar. Azt, hogy a miniszter ur nem nagyon bizik benne, hogy a javaslatból az idén törvény lesz, ő tudja miért. A sugalmazott hírecskék majd csak meghuzódnak és elfelejtődnek a türelmes papiroson, a kereskedelem alkalmazottai pedig azon veszik észre magukat, hogy a rendelet mián dolgoznak majd karácsony előtt való vasárnap, meg karácsony ünnepén is egész nap. A kereskedelmi alkalmazottak, akiknek a nagy garral

beharangozott törvényjavaslattal felvert por a szemükbe hullván, elvette a látásukat. A törvényből, kérdés, hogy lesz-e valami, de a rendelet: az megmarad; megmarad már azért is, mert ezután mindig „küszöbön áll” majd a vasárnapi munkaszünet végleges rendezése és ezért nem lesz „érdemes” a rendeletet változtatni. Hja, vakulj magyar.

Az O. M. K. E.-nek, a nagyéti O. M. K. E.-nek persze nem elég, ami a rendeletben megvan. Neki az egész országra kiterjedően kell a munkaszünet függesztése karácsony előtt való vasárnap. Nyugodt lehet az O. M. K. E.; a kereskedelmi kormány teljesíteni fogja a kívánságát. Mert ugyan megtagadhat-e valamit egy jönelvelésű kereskedelmi kormány az O. M. K. E.-től?

Vádak egy pénzügyi ellen. A fővárosban megjelenő napilapok egyikében a minap egy feljelentés szövege jelent meg, amely egy budapesti jönelvű és régi pénzügyi vezetőségét a kincstár rovására elkövetett súlyos visszaélésekkel vádolja meg. A feljelentést állítólag az intézetnek egy volt főtitkár tette meg.

Nem tudjuk, nem is kutatjuk, van-e alapja a feljelentésnek. Bennünket a dolog csupán azért érdekel, mert aki a vádak megindította — szintén a feljelentés szerint — több mint 15 évig állott az intézet szolgálatában. Nem tagadjuk, a denúciálás nem tesz kedvező benyomást, még hogyha a vádak igazak is. De azt véljük, a magyarizációt megtaláljuk abban az általános ismert dologban, hogy az illető intézetnél a tisztviselőknek nincsen része a legjobb bánásmódban. Többször volt alkalmunk hallani a panaszt, hogy az intézet tisztviselőinek fizetése, haladása sok kívánnivalót hagy fenn, hogy szolgálati viszonyai nem a legkedvezőbbek, hogy a vállalat igazgatósága a tisztviselőkkel szemben szűkeklünek mutatja magát.

Még ha feltesszük is, hogy az intézet igazgatósága a terhére rótt cselekedeteket nem szándékosan, nem rosszhiszeműen követte el, hanem talán csak mulasztás terhére, mégis tanulságképpen meg kell jegyeznünk: ime, megint egy példa, amely amellel szól, hogy a tisztviselőkkel szemben helyénvaló az emberies, jóakaratu bánásmód. Mert nem hisszük, hogy az olyan tisztviselő, akinek szolgálata alatt méltányos és tisztességes elbánásban volt része, ráadná magát a vádaskodásra, amely, még hogyha a vádaknak teljes valótlansága derülne is ki, nem marad kellemetlen következtetések nélkül.

Aki ismeri a tisztviselő természetrajzát, tudja, hogy nagyon nagyra kell annak az elkeseredésnek lennie, amely könnyítést a denúciálásban keres. Csunya dolog a bosszúállás, de *ok nélkül* nem követik el. Akiket illet, ne adjanak tehát okot, hogy rajtuk bosszúját akarja kitölteni valaki.

Az irón története. Az irás mesterségében oly nagy szerepet játszó irónnak (ceruza, plajbász) körülbelül 250 éves múltja van. A rómaiak és görögök még nem ismerték az irónt. A rómaiak ugyan használtak ólomkorongot: a „praeductal“-t, pergamenjeik vonalozására, de írásra nem alkalmazták. A XIX. században az olaszországi rajzolóművészek használták először a praeductalból készült vékony ólompálcikákat. Ezeket az ólompálcikákat akként készítették, hogy forró ólomot fedőnádba öntöttek és lehűtés után a nádból kifejtették. Hogy a lehűtés gyors legyen, a nádszálat vízbe állították s úgy öntötték bele a megolvasztott ólomot.

Később az ólompálcikákat ki se vették a nádból,

csupán a végét hegyezték meg. Minthogy a nád nagyon nehéz faragni, a nád helyett fát használtak. Fapálcikák belét tüzes dróttal kiégették és ólomot öntöttek bele. A XIV. század vége felé az ólomot ónnal keverték, még pedig két rész ólomhoz egy rész ónt adtak és így összekeverve olvasztották meg. Ilyformán a papírosra irt betűt és rajzot könnyebben lehetett kitörülni, eltávolítani. Ezzel az ólom-ónkeverékkel készült szerszámmal rajzoltak a leghíresebb rajzoló, így *Dürer*, *Holbein* és mások.

Azonban 1665-ben az angolországi Cumberland grófságban, Borrowdaleban grafitot fedeztek fel, amely rajzolóra és írásra kitűnően bevált. A grafitot óvatosan repesztették a bányákban, négyszögletes vékony rudakra fűrészelték és fapálcikákba foglalták. Kezdetben ezeknek a belsejét is tüzes dróttal furták ki vagy pedig két darabból készítették és a grafit helyét kivájták vagy kiégették és így tették bele a grafitrudacsát. Hogy ideoda ne mozogjon, a grafitot megenyveztek és úgy ragasztották bele a fába.

Kezdetben a grafit-iron a legdrágább írószerszám volt, mert egy font grafit 160 márkába került. Azonban a tiszta grafit Borrowdaleban hamar kifogyott és így kénytelenek voltak a tisztátlan anyagot is felhasználni. Az illető anyagot megőrölték, kénnel, fenylvel vagy vízahőlyag-oldattal keverték és így összenyomva pálcákká alakították. Ilyen anyagból más országokban, Francia- és Németországban is kezdtek irónokat gyártani. Stein faluban Nürnberg mellett több mesterember foglalkozott irónok készítésével. — Ezt bizonyítják az 1726. évből származott templomi könyvek, amelyeket steini irónnal irtak. Az irón-ipar csak 1761-ben kezdett felvirágozni, amikor *Faber A. W.* Steinban gyárat alapított. Nehány év múlva, 1766-ban *Cornfeld* gróf Settenbachban szintén alapított iróngyárat. Majd később, 1795-ben *Hardtmuth J. czég* Budweisban megalapította ismeretes iróngyárat, amelyben a különböző keménységű irónokat készítik. A grafitot iszapolják és különböző mennyiségű agyaggal keverik, amiáltal puhább vagy keményebb lesz, ezután erős nyomással összetömörítik. Ez eljárással a Németországban készült irónokat teljesen felülmúlták és a használatból kiszorították. Csak 1816-ban a bajor kormány támogatásával alakult egy új iróngyár Oberzellben, amely szintén különböző keménységű irónt készít. Az állami iróngyár később 1821-ben *Rehbach* tulajdonába ment át. Grafitbányák fölfedezése után más országban is alakultak iróngyárak. A ceyloni grafitot a *Faber-czég* vásárolta meg, a kanadait az Egyesült-Államok dolgozzák fel. Legújabb időben Nürnbergben 4—5 ezer munkás foglalkozik az iróngyárakban a különféle színű irónok készítésével és évenként 300 millió irónt gyártanak 9 millió márka értékben. Hazánkban is alakult iróngyár, amely a külföldi gyártmányokat igyekszik kiszorítani.

(*) A kitűnő óráiról és remek szép ékszereiről ismert *Löw Sándor ékszerész és órás* kamarai szállító cégnek lapunkban megjelent hirdetésére felhívjuk a tisztelt kartárs urak figyelmét. Az ország ez egyik legjelentékenyebb, jönelvű cége a magántisztviselőknek 5% pénztári engedményt nyújt, vidéki kartársaknak pedig nagyobb vásárlásoknál választékai szolgál.

(□) **Cigarettaók figyelmébe!** Richter Lipót budapesti gyáros és kereskedő lapunkban megjelent hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét. E cég minden más gyárostól eltérően szívarkahüvelyeit magyar felírásokkal hozza forgalomba; gyártmányai jobbak és olcsóbbak, mint a drága idegen gyártmányok. Aki tehát szükségletét e cégtől szerzi be, a magyar ipart pártolja és a maga hasznát is megtalálja.

— **Figyelmeztetés a 2400 koronán fölüli fizetési kartársakhoz!** Tudvalevőleg a 2400 koronán fölüli fizetéssel bíró magántisztviselők a betegsegélyező pénztáraknak már nem lehetnek tagjai; ezeknek a *Kereskedelmi segélyegylet* nyújt módot és alkalmat, hogy magukat és családtagjaikat betegség esetére biztosítsák. A *Kereskedelmi segélyegylet* kizárólag a *magántisztviselők* és a kereskedelmi pályán működők betegsegélyező egyesülete, már 22 éve áll fenn és tagjainak a társadalmi állásuknak megfelelő következő kedvezményeket nyújtja: *Orvosi kezelést és gyógyszereket, szakorvosi rendelést saját rendelő intézetében, kórházi ápolást a Ferenc József Kereskedelmi kórházban és elhalálozási adományt* Belépési nyilatkozatok kaphatók az egyesületi irodában, valamint a *kereskedelmi segélyegylet* irodájában (Hold-utca 15. sz. alatt), ahol egyéb felvilágosítással is szívesen szolgálnak.

(x) **Ritkán részesült** még valamely gyógyszer a szakörök részéről oly általános elismerésben és alig került egy is oly gyorsan közhasználatba, mint az „Energin” csukamájolaj-csokoládé. Az orvosok valósággal „áldásnak” mondják e kiváló erősítő szert a gyermekvilág részére. Bizvást annak is mondható oly szer, amelytől a gyengébb gyermekek jó étvágyra, erőre kapnak és szemlátomást gyarapodnak. Felhívjuk olvasóink figyelmét a cég hirdetésére.

Közgazdaság.

Első Leánykihazasító Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet. Budapest, VI, Teréz-körút 40—42. Alapított 1863-ban. — Folyó év július havában 2.014,500 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.696,000 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 128,504 korona 02 fillér fizettetett ki. 1908 január 1-től július 31-éig bezárólag 11.775,900 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 10.123,300 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében a folyó évben

898,518 korona 91 fillér és az intézet fennállása óta 13.296,404 korona 82 fillér fizettetett ki. — Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság zálogleveleinek 1908 augusztus 1-én megejtett V-ik sorsolásánál a következő számok huzattak ki: 4%-os 50 éven belül visszafizetendő záloglevelekből: 12, 131, 134, 164, 183, 188, 241, 303, 307, 314, 435 sz., a 200 korona. 5, 53, 54, 88, 273, 401, 432, 588, 695 sz., a 1000 korona. 282, 428, 591, 613, 615, 617 sz., a 2000 korona. 49, 105, 137, 154, 190, 200, 202, 364, 383, 462, 568, 569 sz., a 10,000 korona 4%-os 65 éven belül visszafizetendő záloglevelekből: 83, 120, 215, 354, 451 sz., a 200 korona. 71, 73, 75, 78, 109, 118, 126, 131, 145, 153, 334, 359, 389, 394, 417, 425, 427, 461, 514, 539, 557, 595, 600, 604, 626, 660, 664, 667, 674, 697, 702 sz., a 1000 korona. 92, 103, 143, 149, 150, 151, 156, 180, 207, 209, 246, 323, 361, 365, 366, 401, 432, 445, 446, 491, 492, 493, 494, 524, 525, 526, 563, 568, 569, 570, 571, 573, 574 sz., a 2000 korona. 9, 113, 206, 239, 643, 712, 731, 753, 973, 1076 sz., a 10,000 korona. 4¹/₂%-os 65 éven belül visszafizetendő záloglevelekből: 22, 50, 207, 322 sz., a 200 korona. 20, 124, 172, 190, 192 sz., a 1000 korona. 34, 110, 248 sz., a 2000 korona. 22, 407, 438, 450 sz., a 10,000 korona. Korábbi kisorsolásokból még be nem váltott záloglevelek: 4%-os 50 éves 67, 105, 106, 179, 387 sz., a 200 korona. 4%-os 50 éves 238, 385, 573, 694 sz., a 1000 korona. 4%-os 50 éves 283, 294 sz., a 2000 korona. 4%-os 50 éves 467, 471, 473, 476 sz., a 10,000 korona. 4%-os 65 éves 99 sz., 200 korona. 4%-os 65 éves 390, 409, 412 sz., a 1000 korona. 4%-os 65 éves 101, 178, 293, 362, 565 sz., a 2000 korona. 4%-os 65 éves 931 sz., 10,000 korona. Ezen kisorsolt záloglevelek 1909 február 1-től kezdve teljes névértékben: Budapest: a társaság pénztáránál; Bécsben: az „Union Bank“-nál, Triestben: a csász. kir. szab. „Triesti általános biztosító társaság“-nál, a „csász. kir. szab. „Osztrák hitelintézet“ fiókjánál, az „Union Bank“ fiókjánál, Prágában: a „Böhmische Union Bank“-nál; Fiumében: a „Banca Fiumana“-nál váltatnak be. A kisorsolt záloglevelek kamatozása az esedékes napján, azaz 1909 február 1-én megszűnik. Az esedékeségtől számított egy év után a kisorsolt, de ezen idő alatt be nem váltott záloglevelek tőkeértéke kamatoztatni fog, mely kamat azonban a 3¹/₂%-ot meg nem haladhatja.

HIVATALOS RÉSZ.

A Magántisztviselők Országos Szövetségének hivatalos jelentése.

A Szövetségnek az a célja, hogy mindenhol és minden-
kivel szemben megvédje tagjainak anyagi és erkölcsi érdekeit.
A Szövetség az a fórum, amely törvényhozással, testületekkel,
magánemberekkel szemben képviseli a magántisztviselőket,
kezdemenyezője és vezetője a magántisztviselők minden moz-
galmának, akár az összesség, akár csak az egyes szakmák,
csoportok érdekének szolgáljanak.

Tagdíj egy évre 2 korona.

Elnök: *Kreutzer* Lipót dr. Alelnökök *Halász* Manó,
Fischer Árpád, *Gärtner* Henrik dr. (Losonc). Főtitkár: *Gelléri*
Adolf. Titkárok: *Földes* Béla, *Delej* László, *Viola* Jenő. Pénz-
táros: *Bodnár* Dezső. Ellenőr: *Gábor* Bertalan. Jegyzők:
Bognár Béla, *Zoltán* Viktor. Ügyészek: *Bakonyi* Pál dr. és
Besnyő Béla dr.

A Magántisztviselők Országos Szövetségébe mint rendes tagok
beléptek:

7694. *Schlesinger* Zoltán Budapest.
7695. *Vadász* Gyula
7696. *Haas* Hugó
7697. *Stauber* Marcell
7698. *Reinitz* Ignác
7699. *Gáspár* Ödön
7700. *Ranunkel* Ede
7701. *Róth* Ármin Mezőkövesd.
7702. *Hirsch* Lajos Ujpest.
7703. *Licht* Albert Sarkaica.
7704. *Klein* Arthur Kassa.

ENERGIN

CSUKAMÁJOLAJ - CSOKOLÁDÉ

Leghatásosabb és legizletesebb vértisztító és hizlaló erőtápszer!
Bámulatosan fokozza az étvágyat és fejleszti az egész szervezetet!
Egy nyolc heti kurával minden szülő biztosítja
gyermekének egészséges fejlődését.

Egy doboz ára 2.50 korona.

ENERGIN-VÁLLALAT PÉCS.

A M. O. SZ. tagjai ezen lap kiadóhivatalától
beszerzendő utalványok alapján 6 doboz meg-
rendelésénél 20% engedményben részesülnek.

Az utalványokkal beérkezett rendelmények érté-
kéből 5% juttatunk az Üdültelep javára.

„... Ezek után remélve, hogy állandóan ily minőségben
állítatik elő az „Energin“, nemcsak folytatólag minden
gyenge mirigyos, vérszegény, angolkóros és gümös betegnek
rendelem, de ahol csak alkalom kínálkozik, felhívom reá a
figyelmet.“

Dr. Morelli Károly s. k., egyet. m. tanár.

Dr. *Färber* Oszkár, gyermekorvos, a bécsi „Das Kind“
kiállítás alkalmával 32 Energinnel hizlalt gyermekén szer-
zett tapasztalatairól az „Aerztliche Central-Zeitung“ 1908.
2. számában beszámolván, következő eredményre jut: „Az
étvágy fokozódása és a testsúly gyarapodása, az arcszínre gya-
korolt kedvező befolyás, a mirigyek eltűnése, az izzadás meg-
szűnése kevésbé előhaladott tüdőcsúcshurutknál, a fogzás gyor-
sítása, a járási képesség elősegítése angolkórnaál az „Energin“
hatásának köszönhető.“

A Magántisztviselők Országos Szövetségébe mint törzstagok beléptek:

674. Márkus Márton Budapest.
675. Boldizsár Sándor "
676. Ábrahám Andor Kaposvár.

Az állásközvetítő iroda jelentése.

Az állásközvetítő irodánál bejelentett és lapunk zártáig be nem töltött állások a következők:

4937. Vidéki kőolajipar r. t. magyar és német levelezőt keres, ki egyben gyorsíró is legyen, fizetés 150—160 kor.
4934. Fővárosi faipar r. t. két érettségizett *gyakornokot* keres 50—60 kor. fizetéssel.
4933. Pénzügyi szövetkezet lehetőleg szakmabeli *tisztviselőt* keres 80—100 kor. kezdőfizetéssel.
4931. Fővárosi iparvállalat jó kézírással bíró *segédlevelezőt* keres, ki Remington-gépiró is.
4930. Perfekt mérlegképes *könyvelő* kerestetik 160—200 kor. fizetéssel nagyobb vidéki város irodája részére.
4923. Vidéki takarékpénztár érettségizett *gyakornokot* keres.
4913. Katholikus női *magántitkárt* keres fővárosban lakó mánás szeptember 1-re való belépésre, ki perfekt a magyar és német nyelvben, francia nyelvben való jártasság előny.
4903. Vidéki nagy bizományi cég perfekt *könyvelőt* keres, ki egyben jó magyar és német levelező.

A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének hivatalos jelentése.

Ujabbán belépésre jelentkeztek:

Stafanović Radovan, pénzügyi tisztviselő, Fehértemplom; Konrád Rudolf, pénzügyi tisztviselő, Fehértemplom; Martin Kristóf, pénzügyi könyvelő, Fehértemplom; Paunkov Kornelius, pénzügyi tisztviselő, Fehértemplom; Lázár Ádám, ügynök, Kecskedága; Senner Teofil, vállalati alkalmazott, Kovászna.

Ujabbán jegyzett adományok:

Név	Budapest	20.— K
Sitz Géza		20.— K
Budapesti lészőrfonóda r. t.	"	20.— "
Sturm Károly	"	20.— "
Ifj. Sprung János	"	10.— "
Strobenz & Orth	"	10.— "
Sztrókay István	"	10.— "
Takács László	"	10.— "
Szűsz Dávid	"	10.— "
Szuchy János	"	10.— "
Marton & Szalka	"	10.— "
Schmidtbauer Henrik	"	10.— "
Taub Armin	" (Erzsébet-alapra)	2.— "
Szaberszky Zsigmond	"	2.— "

Az 1908-ik évben vásároltatott 519,000 K. értékpapir, úgyhogy az egyesület vagyona ma kb. 5 millió, amely 3.663,700 K n. é. 4—5 %-os záloglevélből s egyéb óvadékképes kamatozó kötvényből, valamint három élénk útvonalon fekvő nagy bérpalotából áll.

Az egyesület fejlődésének mérvéről az alanti táblázat tesz tanúságot:

Év	Taglétszám storno figyelembe vételével	Biztosított összeg	Díj-tartalék	Külön tartalék	Vagyon
1894	598 rendes tag, 4 alapító tag	1 294,080 —	73,205.62	18,697.66	91,903.28
1907	2532 rendes tag, 67 alapító tag, 56 pártoló tag	5.075,640 —	4.181,046.42	449,230	4.630,000

Az egyesület eddig 12 beteg kartársat látott el gyógysegéllyel, amelyből 3 segély a folyó évre esik. Sajnos, miután az eddigi gyűjtés eredményének kamatjaiból ezidő szerint mindössze kb. évi 600 korona segély áll az egyesület rendelkezésére, nem minden jelentkező kartárs kérelme teljesíthető. De éppen azon körülménynél fogva, hogy a meglévő alap elégtelennek bizonyul, az egyesület arra kéri tagjait és összes jóakaróit, hogy a jótékony célú alapnak gyarapítását minél hathatósabban előmozdítani sziveskedjenek.

Gyűjtőivekkel, felvilágosításokkal készséggel szolgál az egyesület irodája: V. ker., Báthory-utca 5.

A következő egyesületi tagok levelei a címváltozásnak elmulasztott bejelentése folytán kézbesíthetetlenül érkeztek vissza. Felkérjük az illetőket, avagy esetleg azokat, akik alant nevezettek hollétééről tudomással bírnak, hogy tartózkodási helyüket velünk közölni sziveskedjenek. Az ismeretlen tartózkodási helyen levők névsora:

Adler Rezső, ezelőtt Budapest; Demján Árpád, ezelőtt Budapest; Dunst János, ezelőtt Anina; Predett Fleck Róbert, ezelőtt Valeamori; Geist Ernő, ezelőtt Ruda; Hauser Gyula, ezelőtt Szeged; Jánky Béla, ezelőtt Budapest; Janky Dezső, ezelőtt Valeamori; László Béla, ezelőtt Budapest; dr. Mikes Lajos, ezelőtt Budapest; Porzolt Gyula, ezelőtt Budapest; Relle Jenő, ezelőtt Susine-Gyurgyenovac; Szegő Imre, ezelőtt Bares; Szende Sziegfried, ezelőtt Susine-Gyurgyenovac; Végh Sándor, ezelőtt Szabadka; Weber Sándor, ezelőtt Pápa; Weidinger Ferenc, ezelőtt Kassa.

Figyelmeztetés.

A Magántisztviselők Országos Nyugdíj-Egyesülete tagsági igazolványokat csakis hiteles okmányok alapján állíthat ki. Akik tehát a felvételi levélben előírt okmányokat eddig be nem küldték, sziveskedjenek ezt saját érdekükben mielőbb megtenni.

Családi változások (nősülés, gyermekszaporodás stb. cím- és egyéb változások szintén haladéktalanul bejelentendők. A nősülést igazoló hiteles okmány: a házassági anyakönyvi kivonat, illetve esketési bizonyítvány; névmagyarosításoknál a belügyminiszteri engedély igazolása szükséges.

Más változásoknál okmány nem kell.

A M. O. Ny. E. alapszabályaira való hivatkozással, felkéri hátralékban levő tagjait, hogy számlájukat mielőbb rendezzék.

Visszaható biztosítás, nőtisztviselők felvétele, pártoló tagok.

A Magántisztviselők Országos Nyugdíj-Egyesületénél lehetővé vált a visszaható biztosítás s a nőtisztviselők belépése. Mindazoknak, akik tagsági éveik számát öt vagy kevesebb esztendőre kiegészíteni kívánják, figyelmébe ajánlatik, hogy érdekükben áll ezt minél korábban megcselekedni, mert minél később jelentkeznek, annál kevesebb időt vásárolhatnak meg visszahatólag.

A pártoló-tagok járulékait az egyesület évi 25 koronára szállította le s megkönnyítette számukra a belépést oly módon is, hogy az illetők bizonyos időtartamra (minimum 6 év) is vállalhatnak kötelezettséget.

Felelős szerkesztő:

F. Halas Árpád.

Főmunkatárs:

Gelléri Adolf.

PÖSTYÉN FÜRDŐ
CSÜZ, KÖSZVÉNY,
ISCHIAS, IZZADMÁNYOK ELLEN.

Az 1907. évben 12.000 beteg lett gyógyulást e csodás gyógyerejű forrásoknál. (60° C. rádiumtartalmu iszapfürdők). Az utolsó években öt millió értékű befektetések létesültek (szállodák, panziók, fürdők). Prosp. felvilágosítást nyújt a Fűrdőigazgatóság.

GUMMI és HALHÓLYAG

csakis elsőrendű francia gyártmány
Dt. 2.— és 3.— korona. Kapható

Bernhardt B. Fiai

nagykereskedésében Budapest, Rombach-utca 14/M.
Szétküldés naponta.

A Magy. Leszámitoló és Pénzváltó-Bank
váltó-üzlete

Budapest, Dorottya-utca 6. szám (saját házában)

valamint annak belvárosi fiókosztálya

Budapest, Kossuth Lajos-utca és Múzeum-körút sarkán

ügyszintén annak pozsonyi fiókja

POZSONY, Fő-tér (saját házában).

Erdélyrészi fiókosztálya

**KOLOZSVÁR, Belközép-utca 8. szám, (saját házában) és váltóháza Fiumében,
Fiume, Adamich-tér,**

legelőnyösebben vesz és elad értékpapírokat, ércpénzeket és idegen pénznemeket, előleget ad értékpapírokra, kiállít utalványokat és hitelleveleket a világ minden piacára. Igérvények minden nagyobb huzáshoz kaphatók. Sorsolások költség nélkül utánnézetnek s minden másnemű felvilágosítás szívesen és díjmentesen nyújtatik. Értékpapír-letétek csupán őrzésre és kezelésre a legkedvezőbb feltételek mellett vétetnek át.

A Budapesti Kereskedelmi Testülettől főtartott

Budapesti**Kereskedelmi Akadémia**

1908/1909. évben ötvenkettedik évfolyamát nyitja meg. Az intézet két tagozatra oszlik: a) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia felső kereskedelmi iskolájára, melybe a közép- vagy polgári iskola négy osztályának elvégezése után szeptember 1-én jeles és jó bizonyítványu, 2-án és 3-án fönmaradó helyek arányában egyéb jelentkezők naponkint a délelőtti órákban iratkozhatnak be; b) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia akadémiái (főiskolai) tanfolyamára, mely két évfolyamra terjed és melynek hallgatói a második évben a banküzlet, az export- és import-üzlet, a biztosítási üzlet és a fakeskedelem szakirányai között választhatnak. E főiskolai tanfolyamra rendes hallgatókul csak érettségi bizonyítvánnyal rendelkezők, rendkívüli hallgatókul a gyakorlatban már alkalmazott tisztviselők is iratkozhatnak be szeptember 6-9-ig. Az egész intézet szervezetét, főlvételi feltételeit, alapítványi és tandíjmentes helyeit, ösztöndíjait stb. tárgyzó tudósításokat budapestiek az intézet kapusánál kaphatnak, vidékieknek kívánatra postán megküldi a

Budapesti Kereskedelmi Akadémia

igazgatósága

(V., Alkotmány-utca 11. szám.)

Magyar Fém- és Lámpaárú-gyár

Részvénytársaság

Budapest-Kőbánya

Ezredéves
orsz. kiállítás:

diszoklevél.

Raktárak Budapesten:

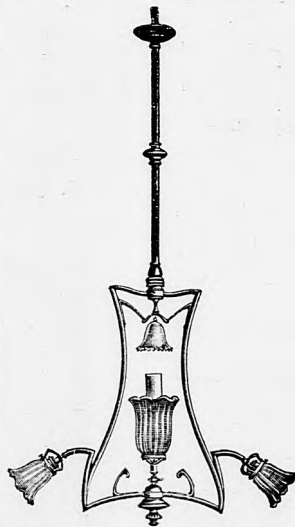
II., Szilágyi Dezső-tér 3.

V. ker., Gizella-tér 1. sz.

VII., Erzsébet-körút 19.

VIII., Üllői-út 2. szám,
a Kálvin-tér sarkán.

Pozsony,
Lőrincskapu-utca
Kolozsvár,
Mátyás király-tér.
Debrecen, Simonffy-utca

Petroleum - lámpák!

Légszesz- és
villamos-
csillárok

a legegyszerűbb kivittől a legpazarabbig.

Stílszerű újdonságok!
Fém- és diszmutárgyak.

„Optimus“ szabad. kézi tűzoltó-
készülék, kezdő tűzesetnél biztos
hatású oltószer. A budapesti és
bécsi tűzoltóparancsnokság ál-
tal approbálva.